

6

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีนำ เสนอ เนื้อหาแบบอุปมานและอนุมานในแผนภูมิการสอนกับระดับผลสัมฤทธิ์
ทางการ เรียน ที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลการ เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

นางสาวรัตนภรณ์ ถิระแก้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-30-5

011834

i 17113842

AN INTERACTION OF INDUCTIVE AND DEDUCTIVE CONTENT PRESENTATIONS
IN INSTRUCTIONAL CHARTS AND LEVELS OF LEARNING ACHIEVEMENT
UPON THE LEARNING ACHIEVEMENT OF PRATHOM SUKSA FOUR STUDENTS

MISS RATTANAPORN TEETAKEAW

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION

DEPARTMENT OF AUDIO-VISUAL EDUCATION

GRADUATE SCHOOL

CHULALONGKORN UNIVERSITY

1986

ISBN 974-566-30-5

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีนำเสนอเนื้อหาแบบอุปมานและอนุมานใน
แผนภูมิการสอนกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อสัมฤทธิ์ผล
การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โดย นางสาวรัตนารณณ์ สีละแก้ว

ภาควิชา โสวัตศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.เชาวเลิศ เลิศขโลหาร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.ประศักดิ์ ทอมสนิท)

.....

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพพร คุณาวุฒิ)

.....

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.กิตานันท์ มลิทอง)

.....

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เชาวเลิศ เลิศขโลหาร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีนำเสนอเนื้อหาแบบอุปมานและอนุมานในแผนภูมิ
การสอน กับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อนิติคุณ นางสาวรัตนารักษ์ ถีตะแก้ว

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.เชาวเลิศ เลิศขไลพาร

ภาควิชา โสศตศึกษา

ปีการศึกษา 2528

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีนำเสนอเนื้อหาแบบ
อุปมานและอนุมาน ในแผนภูมิการสอนกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลการ-
เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนวัด-
สามัคคีสุทธาวาส โรงเรียนวัดวิมุตยาราม และโรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี เขตอำเภอก-
บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2528 โดยสุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนละ 40 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดถูกจำแนกตามระดับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นกลุ่มสูง 60 คน กลุ่มต่ำ 60 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบ
แบ่งชั้น คัดเลือกจากคะแนนรวมของผลการสอบประจำภาคของปีการศึกษาที่ผ่านมา จากนั้น
นำนักเรียนในแต่ละระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจัดมาเข้ากลุ่มการทดลอง 2 กลุ่ม คือ
กลุ่ม ก และกลุ่ม ข กลุ่มตัวอย่างกลุ่ม ก ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำนวน 30 คน
และที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จำนวน 30 คน ได้รับการเรียนจากแผนภูมิการสอน
ที่นำเสนอเนื้อหาแบบอุปมานจำนวน 6 แผ่น กลุ่ม ข ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
จำนวน 30 คน และ ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จำนวน 30 คน ได้รับการ
เรียนจากแผนภูมิการสอนที่นำเสนอเนื้อหาแบบอนุมานจำนวน 6 แผ่น แล้วนำข้อมูลที่ได้จาก
การทดสอบมาทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง และทำการเปรียบเทียบรายคู่
โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

การวิจัยสรุปผลได้ดังนี้คือ

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีนำเสนอเนื้อหาแบบอุปมาน และแบบอนุमानในแผนภูมิกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
2. สัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของกลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่เรียนด้วยแผนภูมิที่นำเสนอเนื้อหาแบบอุปมาน และแบบอนุमान ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
3. สัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของกลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่เรียนด้วยแผนภูมิที่นำเสนอเนื้อหาแบบอุปมาน และแบบอนุमान แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยของคะแนนสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่เรียนด้วยแผนภูมิที่นำเสนอเนื้อหาแบบอนุमानมีสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ที่เรียนด้วยแผนภูมิที่นำเสนอเนื้อหาแบบอุปมาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title An Interaction of Inductive and Deductive Content Presentations in Instructional Charts and Levels of Learning Achievement upon the Learning Achievement of Prathom Suksa Four Students

Name Miss Rattanaorn Teetakeaw

Thesis Advisor Dr. Chawalert Lertchalolarn

Department Audio-Visual Education

Academic Year 1985

ABSTRACT

The purpose of this research was to study an interaction of inductive and deductive content presentations in instructional charts and levels of learning achievement upon the learning achievement of Prathom Suksa Four students. The subjects were one hundred and twenty Prathom Suksa Four students of Wat Samakee-suthawas School, Wat Wimmattayaram School and Wat Chatkaewjonkonnee School Bangkok Noi, Bangkok, in the academic year of 1985. Forty students were randomly sampling from each school. All the subjects were assigned by the score of their final term into 2 levels of learning achievement : high and low, sixty subjects in each level. Then, subjects in each level of learning achievements were randomly assigned into 2 experimental group : group A and group B in each level. The thirty subjects in group A high level and group A low level of learning achievement learnt from six instructional charts with

inductive method of content presentation and thirty subjects in group B high level and group B low level of learning achievement learnt from six instructional charts with deductive method of content presentation. The data obtained from the achievement test were analysed by means of Two-Way Analysis of Variance and, pair wise analysis were used cell mean method and One-Way Analysis of Variance.

The result indicated that

1. There were interaction between inductive and deductive content presentations in instructional charts and high-low levels of learning achievement at the 0.01 level of confidence.
2. The learning achievement of high level of learning achievement students learnt from instructional charts that presented content with inductive and deductive method was found no significant difference at the 0.01 level of confidence.
3. The learning achievement of low level of learning achievement students learnt from instructional charts that presented content with inductive and deductive method was significant difference at the 0.01 level of confidence. For the low level student, the learning achievement that learnt from instructional charts presented content with deductive method was more efficiency than presented content with inductive method.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงมาได้เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอาจารย์ ดร.เชาวเลิศ เลิศโลพาร ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนให้ความเอาใจใส่ในการปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี จนผู้วิจัยมีความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะงานวิจัยที่ดี ซึ่งนับเป็นความรู้และประสบการณ์ตรง อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะหาจากตำราอื่น ๆ มิได้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพพร คุณาวุฒิ และอาจารย์ ดร.กิตานันท์ มลิทอง ซึ่งเป็นประธาน และกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ตามลำดับ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมในงานวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนในการวิจัยครั้งนี้

ที่สำคัญจะขาดเสียมิได้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณบิดามารดา บุพการี ผู้ให้ความรัก ความอบอุ่น ผู้สร้างความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และปัญญา ทั้งเป็นผู้ให้กำลังใจ และทุนทรัพย์มาโดยตลอด และขอขอบพระคุณ คุณวิชัย ประวัติวัชรา ที่ให้ทั้งกำลังใจ และความหวังแก่ผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีมาตลอด นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่ อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนวัดสามัคคีสุทธาวาส โรงเรียนวัดวิมุตยาราม และโรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี ซึ่งได้กรุณาให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในระหว่างดำเนินการทดลองในครั้งนี้ด้วย และขอขอบพระคุณผู้ช่วยเหลือ สนับสนุน ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้มา ณ โอกาสนี้

รัตนาภรณ์ ถิณะแก้ว

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
	กิตติกรรมประกาศ	ช
	สารบัญตาราง	ฉ
	สารบัญภาพ	ฉ
 บทที่		
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
	สมมติฐานการวิจัย	7
	ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	7
	ขอบเขตของการวิจัย	7
	คำจำกัดความของการวิจัย	8
	ประโยชน์ซึ่งคาดว่าจะได้รับการวิจัย	8
2	วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	9
	แผนภูมิ	9
	ภาพกับการเรียนการสอน	11
	สื่อกับการเรียนการสอน	13
	ขนาดของภาพในวัสดุสื่อการสอน	15
	ขนาดตัวอักษรในแผนภูมิ	16
	รูปแบบของวิธีการสอน	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	
	วิธีการสอนแบบอุปมาน	19
	วิธีการสอนแบบอนุมาน	23
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
3	วิธีดำเนินการวิจัย	35
	กลุ่มตัวอย่างประชากร	35
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
	วิธีดำเนินการทดลอง	37
	การวิเคราะห์ข้อมูล	37
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	47
	สรุปผลการวิจัย	49
	อภิปรายผลการวิจัย	50
	ข้อเสนอแนะ	52
	บรรณานุกรม	55
	ภาคผนวก ก	67
	ภาคผนวก ข	74
	ประวัติผู้วิจัย	85

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวิธีนำเสนอนี้เนื้อหาในแผนภูมิการสอนต่อสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของนักเรียน	38
2	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้จำแนกตามวิธีนำเสนอนี้เนื้อหาและระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	40
3	ค่าเฉลี่ยผลการ เปรียบเทียบรายคู่คะแนนสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันต่อวิธีนำเสนอนี้เนื้อหาต่างชนิดกัน	41
4	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสูงต่อวิธีนำเสนอนี้เนื้อหาต่างชนิดกัน..	43
5	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มต่ำต่อวิธีนำเสนอนี้เนื้อหาต่างชนิดกัน..	44
6	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของวิธีนำเสนอนี้เนื้อหาแบบอุปมานต่อนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน..	45
7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของวิธีนำเสนอนี้เนื้อหาแบบอนุมานต่อนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน..	46

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กราฟแสดงปฏิสัมพันธ์แบบออร์ดิเนล	41
2	กราฟแสดงปฏิสัมพันธ์แบบดิสออร์ดิเนล	41

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย